

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Imena umorjenih socialnih revolucionarjev.

Sodruge komuniste boli, ko berejo o sovjetski Rusiji vesti, ki dokazujejo, da nimajo ruski komunisti predvsem o svobodi niti najmanjšega pojma. »Delavske Novice« so se celo drznile zapisati, da prinašamo »tendenciozna poročila«, zato ker pišemo o razmerah tako, kakršne so. To si upajo pisati tiste »Delavske Novice«, ki sploh niso informirane o razmerah v Rusiji. Dejstvo je, da prinašamo mi vse polno vesti o sovjet. Rusiji, medtem ko »Delavske Novice« molče. Molče pa zato, ker bi se sicer morale tolči po zobeh! Vse to pa seveda gospodje prav dobro vedo, vendar pa gredo preko tega, češ, nevedni sodrugi nam bodo že verjeli. No, in da bodo še boli verjeli, pa ne tako, kakor hočejo gospodje vojaški atašeji okoli »Delavskih Novic«, prinašamo naslednje poročilo inozemske delegacije ruskih socialnih revolucionarjev.

Inozemska delegacija socialnih revolucionarjev-levičarjev (internacionalistov) objavlja v svojem zadnjem buletinu sledečo listo žrtev boljševiškega nasilja: Peter Aleksandrovič Dmitrijevskij, star strankin delavec. Ustreljen 13. julija 1918 v Moskvi na povelje boljševiške vlade. Ž njim še 13 mornarjev.

Emeljanov, član organizacije mornarjev v Helsingforsu. Ustreljen na povelje boljševiške vlade.

Lev Nikolajevič Denuljin, član pjaškavskega komiteta socialnih revolucionarjev-levičarjev. Ubit od komunistov v kazanski ječi, kjer je pomagal trem sodrugom pobegniti. Vse zasledovalce je koncentriral nase, da so ostali trije mogli uiti. Truplo so člani čeke oskrunili. Za časa sovjetske vlade v Rjazanu je bil komisar za poljedelstvo.

Nikolaj Pavlovič Ponomarev, predsednik organizacije soc. revolucionarjev-levičarjev v Kazanu. Ker je bil med delavstvom priljubljen in vpliven a napram komunistom nespravljiv, ga je iz zasede ustrelil član čeke Ivanov. Ponomarev je bil član in predsednik vseh kongresov kmetijske sekcije.

A. N. Mahnov, bivši predsednik eksekutivnega komiteja v Kotelnicah in komisar za ljudsko prosveto. Ker se je branil izstopiti iz stranke soc. revolucionarjev-levičarjev so ga komunisti v Kotelnicah ustrelili; pred smrtjo si je moral sam skopati grob.

A. S. Misuno, kmet iz minske gubernije, član kmetijske sekcije. Član predsedstva drugega in tretjega vsruskega kmetijskega kongresa. Zgodilo se mu je kakor Mahnovu. Grob si skopati, ni hotel, zato so ga pred smrtjo mučili (prebadali z bajonetom i. dr.).

Nikita Bormotenka, kmet, član okrožne org. soc. revolucionarjev-lev. v smolenski guberniji. Radi strankarske pripadnosti ustreljen od komunistov.

Šaskov, mornar črnomoške flotilje. Bil je ustreljen z 9 tovariši mornarji, člani soc. revolucionarjev-lev. radi mirne demonstracije dne 14. oktobra 1918 v Petrogradu. Bojeval se je proti beli gardi, bil zelo znan pri mornarici in spoštovan kot pravi ljudski junak.

Tarasov, Lehanin, Česnokov, Setorjukov, Hlebnikov, Rubinov, Solovjev, Gejušev in Kolgov so bili ustreljeni.

Haskelis, dijak, manjkali sta mu obe roki do ramen. Ustrelili so ga, ker je prebral deklaracijo stranke soc. revolucionarjev-lev. pri neki mirni demonstraciji delavcev in mornarjev. Obdolžili so ga, da je progias sam sestavil in podpisal.

Osera je moral zbežati na Kitajsko, ko ga je preganjala carska vlada. Tam je poveljeval armadi revolucionarjev proti Juanšikaju. Od oktobrske revolucije naprej se je bojeval neprenehoma proti beli gardi. Ker je bil silno priljubljen in se je uspešno boril, mu je uspelo, da je zavrnil v južni Rusiji napade belih na 4 krajih. Bojeval se je osebno in dobil nekoč 37 ran, ki so ga napravile popolnega invalida. Njegovo rodbino so komunisti v Rostovu mučili in nato pobili do smrti. Ker je bil soc. revolucionar in silno popularen, ga je skušala komunistična vlada ujeti, kar se ji pa ni posrečilo. Oseri so bile čete preveč vdane. Konečno so ga vendar ujeli in ustrelili.

Stepanov, član sovjeta v Revalu in urednik »Mornariškega lista«. Po februarjski in oktobrski revoluciji je bil vpliven strankin delavec. Ko je poskušal zbežati iz ječe Butirki, kjer je bil kot soc.

revolucionar-lev. zaprt, ga je komunistični jetniški paznik dne 22. marca 1922 umoril.

Polunin in Dobroljubov, člana petrogradske org. soc. revolucionarjev-levičarjev sta se bojevala na južni fronti proti beli gardi. Ker sta se udeležila kmetijske gibanja, so ju boljševiki prijeli in ustrelili.

Krivobedrov, marljiv udeležnik in iniciator štrajka železničarjev v Ukrajini, ko je tam vladala bela garda. Ko so boljševiki osvobodili Ukrajino, so ga prijeli in ustrelili, ker je bil član stranke soc. revolucionarjev-levičarjev.

Cvetkov se je s svojim oddelkom boril proti belim na harkovski fronti. Ustrelili so ga boljševiki, ker je bil soc. revolucionar-levičar.

Aleksander Lergalov, aretiran radi tega, ker je bil kot soc. revolucionar-levičar predsednik strokovnega komiteta v Kalugi. Umrl v jetnišnici Butirki, kjer je hotel z gladovnim štrajkom izsiliti boljšo oskrbo v bolnici jetnišnice.

Salogin, delavec. Umrl na pegastem tifusu v jetnišnici Butirki, kjer je bil zaprt kot soc. revolucionar-levičar.

Golubovskij, bivši član centralnega komiteja soc. revolucionarne stranke. Zbolel na tifusu in umrl v Harkovu.

Baldin, stavec, član ukrajinske org. soc. revolucionarjev. Boljševiki so ga radi tega zaprli; umrl v voroneški ječi.

Kondratij Sandurov, poveljnik petrogradskih napadalnih čet, član rajonske organizacije v Putilovih tovarnah. Bojeval se je aktivno proti belim, ko so nastopili komunisti. Kasneje so ga boljševiki zaprli, pa je zbežal in na begu so ga člani čeke ustrelili.

Politične vesti.

+ V Belgradu so se sestali poslanci demokratske stranke in njen glavni odbor, ki je pričel razpravljati o vladni krizi, ki preti zaradi sklepov radikalnega sornborskega kongresa.

+ Poslanci zemljoradniške stranke so sklenili odpotovati v Dalmacijo, ker ni odgovorila vlada na njihov ultimatum, o katerem smo že poročali. V Splitu name ravajo osnovati svoj stan, odkoder se bodo razgovarjali z vlado kakor Radić iz Zagreba.

+ Vojno ministrstvo je predpisalo zelo ostre kazni za vse tiste, ki se bodo odtegnili službi v kadru. Vojne begunce bodo sodili po čl. 70. zakona o ustroju armade zaradi dezertacije.

+ Zaradi zaključka socialističnega kongresa v Rimu je prenehal izhajati dnevnik »Il Lavoratore socialista«. Namesto njega bo pričel izhajati nov list, vendar pa samo dvakrat v tednu. Komunisti se krčevito trudijo, da bi spravili nezadovoljne socialiste v svoje vrste.

+ Italija je sklenila naseljevati svoje ljudstvo v Južni Ameriki. V to svrhu sta odpotovala ministra Schanzer in Rossi v Washington. V Italiji je namreč okoli 300 tisoč brezposelnih delavcev.

+ V Moravski Ostravi je izbruhnila rudarska stavka. Stavkovni odbor je sklenil proglasiti generalno stavko rudarjev, če ne bo stavka končana do 16. t. m.

+ V Pragi je nakupila sovjetska komisija za 4.500.000 Kč gospodarskih strojev, ki so jih takoj odposlali v Rusijo. Gospodarskih potrebščin bodo kupili še za okoli 16 milijonov Kč.

+ Internacionalni kongres pekovski pomočnikov v Kölnu. Kakor smo že poročali, se bo vršil dne 14. in 15. t. m. v Kölnu (Nemčija) internacionalni kongres pekovski pomočnikov, odnosno organizacij živilskih strok, v katerih so organizirani pekovski pomočniki. Na dnevnem redu je odprava nočnega dela v pekarnah kot najvažnejša točka. Jugoslovanske pekovske pomočnike odnosno vse obstoječe živilske organizacije zastopa na tem kongresu sodrug Leskošek Alojz, ki se

+ **Poljske oblasti** so pričele preganjati v volinjski in podoljski guberniji ukrajinske delavce. Poljske oblasti zapirajo ukrajinske šole in silijo ukrajinske seljake, da bi pošiljali otroke v poljske šole. Zaradi nasilstev bežijo delavci in seljaki v Rusijo, kjer se jim godi za spoznanje boljše.

+ Angleži se krčevito trudijo, da se ne bi udeležila Rusija dogovorov s Kemal pašo. Iyvrševalni odbor sovjetske vlade je namreč sporočil angorski vladi, da smatra vsak sporazum med Kemal pašo in Angleži ter drugimi državami brez vednosti Rusije, kot kršitev rusko-turške pogodbe, sklenjene v Karu.

+ Imperialisti v Evropi trobijo v vojni rog. K grozeči svetovni vojni je priobčila »Prosveta« sledeči članek: Vojna nevarnost se bliža z neznansko hitrico. Iskra ni pričela žareti na Balkanu kot v letu 1914, ampak zažarela je v Mali Aziji in evropski imperialisti so že na delu, da jo razpihajo v silen požar. Seveda se to ščuvanje ne vrši s klicem, da naj se napove vojna Turkom, ampak propaganda se vrši v časopisju, kaj je treba podvzeti, da turške čete ne pridejo v Carigrad. Tako poročajo listi, da je

1990-1991

Dnevne vesti.
NAROČNIKI, POŠLJITE NAROČNINO!

Uživanje pokojnin v inozemstvu je brez posebnega dovoljenja finančnega ministrstva nedopustno, ne glede na to, ali je prejemnik že pred preobratom živel na ozemlju, ki je sedaj za nas inozemstvo, ali se še le pozneje preselil tje. Delegacija ministrstva financ nas uradno obvešča, da morajo vse stranke, ki še nimajo tega dovoljenja, **brez odlašanja** prositi zanje, sicer bo daljno izplačevanje mirovine ustavljeno — vsem brez izjeme. O tem naj tuzemski svojci in pooblaščenci obvestijo v inozemstvu biva-joče umirovljence. Prošnja se vloži, če je umirovljenec že v inozemstvu, pri kompetentnem poslanstvu, če pa še le namera-va iti v inozemstvo, pa pri delegaciji mi-nistrstva financ. Prošnja je treba na-tačno utemeljiti in jej priložiti a) dokaz o našem državljanstvu; b) mirovinski dekret in c) dokazilo, da je stranka za prebivanje v inozemstvu upravičena. Vsak drugačni postopek bo stvar samo zavlekel. Ako delegacija ministrstva fi-nanc ne prejme do konca tekočega le-ta obvestila finančnega ministrstva, da je uživanje mirovine v inozemstvu dovo-ljeno, bo izplačevanje mirovine ustavlje-no. Zato naj vsak pohiti.

Liubliana.

»Svobode« točno ob 8. zvečer. Vabljeni vsi odborniki in tudi oba revizorja.

Mestna aprovizacija na Poljanski cesti šteje, 15 razprodaja sledeče: moko 0 po 24 K, moko za kuho po 22 K, moko za kruh po 20 K, gorenjski krompir po 6 K, kristalni sladkor po 64 K za kg. dokler traja zaloga.

Umetniška šola »Probuda« v Ljubljani. Vpisovanje za vse oddelke (slikarska in kiparska šola, grafika, tipografija, fotografija, narodna ornamentika in slikanje na fresko) se vrši dne 15. t. m. ob 15. do 17. ure in 16. t. m. ob 16.—17. ure pri voditelju šole akad. slikarju Franju Sterletu na tehn. sred. šoli v pritličju desno. Sprejemajo se dame in gospodje. Za obisk je treba plačati določen honorar. Natančni pregled in sprejemni pogoji so razvidni na oglasu šolske deske. Obenem se opozarja cenj. občinstvo na razstavo, katera se odpre dne 15. t. m. ob 10. uri dopoldne istotam. Odprta bode nekaj dni. Vstopnina je prosta. — Vodstvo šole.

Tečaj za fresko-slikanje v Ljubljani. Pod okriljem umetniške šole »Probus« priredi naš priznani freskant akad. sl. Simon Ogrin tečaj za fresko-slikanje. Tečaj se začne 20. oktobra tega leta ter bo trajal do 20. novembra. Obiskovalci tečaja si lahko sami izberejo one ure, v katerih žele delati. V svrhu določitve podrobnosti se bo vršil sestanek interesentov dne 16. t. m. ob 17. uri v Tehniški srednji šoli, soba prtlj. desno št. I. Vabijo se k vdeležbi slikarji, kiparji in arhitekti, tudi če stanujejo izven Ljubljane. Čim več bo vdeležnikov, tem manjši bodo prispevki za poedince. Opozarjamo na to važno panogo slikarske umetnosti, ki se žal v zadnjem času zanemarija. Ne izključeno, da pride ta krasna in solidna tehnika z nova do veljave, posebno pri okraševanju stavb, bodisi posvetnih ali cerkvenih. Gospodu Ogrinu, edinemu izvežbanemu praktiku smo lahko hvaležni, da se na stare dni še žrtvuje in da želi to, kar ga je učil Wolf kot še žrtvuje in da želi to, kar ga je učil Wolf kot nekako zapuščeno podatí ostalim umetnikom-kolegom. Naj nihče ne zamudi te prilike, ki se gologom. Naj nihče ne zamudi te prilike, ki se gologom. Naj nihče ne zamudi te prilike, ki se gologom. Naj nihče ne zamudi te prilike, ki se gologom.

tovo ne povrne več. Ukovina bo znašala za ves mesec samo 100—150 Din. Pismeni priglasi naj se naslovijo na vodstvo Umetniške šole »Probus«, Ljubljana, Teh. sr. šola.

Strokovno združenje jugoslovenskih oblikovalcev umetnikov v področju Slove-
nije v Ljubljani. Izredni občni zbor S. U.
J. D. U. se bo vršil v soboto, 14. t. m. v
hotelu »Union« ob 16. Dnevni red: Umet-
niški kongres v Zagrebu, 2. Eventualia.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se bo vršila prihodnja javna odborova seja v sredo dne 11. oktobra 1922 ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12 pritlično, desno.

Cell.

Okrajno glavarstvo v Celju je kot politična oblast dne 4. t. m. kaznovalo sodr. Leskoška s 100 Din kazni, ker je v zadevi zadnje celjske pekovske stavke pisal inšpekciji dela v Celju, da ista ni storila vse svoje dolžnosti v svrhu posredovanja med zadrugo pekov in pekovskimi pomočniki. Sodrug Leskošek je dne 7. t. m. vložil priziv na pokrajinsko upravo za notranje zadeve, v katerem je tudi doprinesel dokaz resnice, da inšpekcija dela odnosno inšpektor dela inž. Dejak, ni izvrševal svoje dolžnosti in da je kot uradna oseba pisal in govoril neresnico. Delavstvo celjskega okrožja pozna dobro Dejaka in njegovo delovanje v inšpekciji dela, najbolj pa okrožna strokovna komisija in osrednje društvo živilskih delavcev, za časa zadnje pekovske stavke. Namesto, da bi kaznovali krivca v uradu, so kaznovali človeka, ki je odkril krivca. Gospod Dejak se je tokrat presneto zmožil, ker je mislil, da bo s svojo ovadbo uspel. Čutil se je prizadetega in je šel iskati »pravico« k politični oblasti name-

sto k sodišču, ki bi preiskalo stvar, ker je vedel, da bo kot državni uradnik, imel gotovo zaslonbo pri politični oblasti, ki bo brez zaslišanja prič in vsakega nadaljnjega preiskovanja kaznovala predrzneža, ki se je predrznil povedati njemu — Dejaku, da je njegov urad pisal in govoril neresnico. Kako je Dejak uradoval in kje je pisal in govoril neresnico, bo po nedolžnem kaznovani sodrug Leskošek imel še dovelj priložnosti povedati javnosti. Gre se na nož za pravico ljudstva in tega ne bomo zamožali! Pokrajinska uprava bo najbolje storila, če ne bo pokrivala stvari, marveč oddala vse rednemu sodišču, kjer se bo dala priložnost kaznovanemu doprinesiti dokaz resnice. Delavec in kmet, ti pa znaj, da je ni, niti je ne bo pravice, toliko časa, dokler si je ne boš krojil sam!

Maribor.

Iz seje občinskega sveta. V petek 6. t. m. točno ob pol 8. zvečer se je odprla 6. redna seja. Po prečitaniu in odobritvi zapisnika zadnje seje sporoči župan, da sta »iz zdravstvenih ozirrov« odstopila klerikalni odbornik Krepek in liberalni Voglar. Prvega nadomesti slikar Lorber, drugega g. Bureš. Nato preidejo na točko dnevnega reda: odpoved stanovanj in deložacija bank, ki bi se morali izvršiti ta mesec. Župan sporoči, da je postalo to radi nove stanovanjske uredbe, s katero se zakon krši, nemogoče. Do izida tozadavnega pravilnika je sploh vsaka akcija odveč. Tekom debate se je formuliral sklep, da se pošlje socialnemu ministru protest, župan pa se obrne na vse parlamentarne klube v svrhu interpelacije.

Socialistični klub predlaga z ozirom na izvozne razmere in draginjo, naj bi se iz Maribora pustila izvažati sama zaklana živina in naj bi se pobirale neke nove pristojbine. Debata, ki je na ta predlog nastala, je bila zelo burna in se je sukala tudi okrog drugih reči, na primer okrog nesolidnosti mariborskega trgovstva. Med drugim je klerikalni profesor Vrstošek navedel v ilustracijo slučaj, da je hotela neka knjigarna prodajati šolske knjige ceneje, pa so ji zato vse druge zagrozele z bojkotom. To se je zgodilo v času, ko prirejajo pridobitni krogi shode »proti draginji«. Liberalni predsednik trgovskega gremija Weixl, ki se je oglasil v obrambo trgovstva, jih je moral nekaj slišati in iz vsega je bilo spoznati, da je imel pri omenjeni knjigarniški aferi ravno on največ prstov vmes. Predlog pa, o katerem smo zgoraj govorili, je bil kot preuranjen izročen v to sestavljenemu odseku v študij.

Podžupan Roglič poroča, da se je tekmo počitnic ustanovila občinska mesnica, ki je precej pomagala pri padcu mesnih cen. V kolikor ji bo mogoče, bo šla s cenami še bolj navzdol.

Maribor dobi v kratkem času vendarle svojo cestno prometno službo in sicer je zaprosila tvrdka Roman-Pelikan za uporabo cest ker bi vzdrževala z električnimi avtomobili (vsak bo imel 21 sedežev) redne zveze med glavnim in koroškim kolodvorom s pokrajinami na važnejših točkah, nadalje do pobrežnega pokopališča in do tezenskega tovornega kolodvora. Občinski svet ta predlog z veseljem sprejme, vendar zahteva — posamezniki, da se v pogodbo sprejmejo še neke važne točke: 1. da ne bo s koncesijo novemu podjetju prav nič ovirana gradba nameravanih tramvajskih prog, ki jih lahko dokončamo v petih letih; 2. zato naj se sklone pogodba

na pet let, kar se seveda lahko še podaljša, če ne bo dotlej zgrajena cestna električna železnica; 3. odškodnina za uporabo cest naj se določi pozneje po družinskih dohodkih, za poškodbo cest jamči seveda družba sama; 4. narodni socialci predlagajo naj bodo po možnosti vsi uslužbenci, vsaj pa tisti, ki pridejo v stik z občinstvom večji slovenskega jezika; 5. tarif se določi sporazumno z občino. Družba sama je proračunala cene na 0.75 Din za km. Delavstvo in uradništvo dobi znižane mesečne oz. letne karte. Če bo podjetje uspevalo, se proge pomnože in podaljšajo še ven iz mesta.

Na to pridejo na vrsto manjše zadeve: sprejemi v občinsko zvezo, kazni v zvezi s ponočnjaškim davkom, sprememba 9. in 10. člena pravil mestne hranilnice, preselitev ljudske kuhinje iz otroškega vrtca v Razlagovi ulici v hišo Albina Kopača, Pod mostom itd. Stolna ura bo kazala merodajni čas za pobiranje ponočnjaškega davka. Zadruga za splošno gostilničarsko obrt je predložila mestni občini spomenici za odpravo tega davka, kar se zavrne. Predlog te zadruge naj bi se za to obdačilo neobdačeno vino se istotako zavrne z javno konstatcijo, da hočejo gostilničarji s tem predlogom dobiti le proste roke za nova povišanja vinskih cen. Ob pol 23. se seja zaključuje. Nadaljevala se bo ta petek ob 7. zvečer.

Iz strok. gibanja.

Čevljarški pomočniki Ljubljane in okolice se nahajajo v mezdnem pokretu. Raditega naj nihče ne potuje v Ljubljano, dokler mezdni pokret — ki bo pravočasno objavljen — ni končan! — Ljubljanska podružnica čevljarških pomočnikov.

Vestnik Svobode.

Trboveljska »Svoboda«. Podružnica trboveljske »Svobode« opozarja vse svoje člane in članice, kateri še niso poravnali članarine da to takoj store. Kdor bo tri mesece izostal, izgubi svoje članske pravice, in ga bomo črtali. Če bi pa hotel kdo plačati prispevke po treh mesecih neporavnane članarine, ga bomo vpisali kot novopristopivšega člana. Prispevki se lahko plačajo vsak dan razen nedelj od 4. do 5. popoldne, ob nedeljah pa od 9. do 11. dopoldne v tajništvu »Svobode«. — Obenem opozarjamo vse člane in članice, da se sigurno udeležijo članskega zborovanja, ki se bo vršilo v nedeljo 15. t. m. ob 4. popoldne v dvorani Delavskega doma, kjer bomo razpravljali predvsem o vsedelavskemu zletu, ki se bo vršil drugo leto v Mariboru. — Opozarjamo vse sodruge, da prične naša podružnica že ta teden s telovadbo. Vsi, kateri imajo veselje do telovadbe, naj se zglasijo še ta teden od 4.—5. popoldne v tajništvu »Svobode«. Pripominjamo, da sprejemamo zaenkrat k telovadbi samo moške od 16. leta naprej. Sodrugi na delo! — Odbor.

Pevski odsek spl. del. izobr. zveze »Svoboda« v Trzinu začne dne 18. oktobra t. l. zopet pod vodstvom sodruga Lajovica z rednimi pevskimi vajami. Prva pevska vaja bo v četrtek, dne 18. oktobra t. l. in sicer od pol 8. do pol 9. zvečer za ženske, od pol 9. do pol 10. za moške. Nadaljne pevске vaje bodo potem vsak četrtek po označenem redu. Vse člane in članice »Svobode« kakor tudi somišljenike, kateri imajo veselje do petja, vabimo, da pristopijo k pevskemu odseku in se vaj redno udeležujejo! Član »Svobode« postane lahko vsak proti mesečni članarini

1 Din. Pristop lahko javi vsak dan od 7. zvečer dalje v dvorani »Delavskega doma« ali pa pri skušnji v pevski sobi nasproti dvorane v pritličju. Vsak član »Svobode« deluje lahko pri vseh odsekih brez posebne članarine. »Svoboda« ima dosedaj: telovadni, pevski in dramski odsek, kateri vsi redno delujejo. Naprej po načrtani poti do cilja! — Odbor »Svobode«, Trzin.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 62.50 Din, 1 frank 4.71 Din, 1 lira 2.67 Din, 1 češka krona 2.13 Din, 100 mark 2.65 Din, 100 avstrijskih kron pa 9 par. V Curihi velja 100 naših kron 2 švicarska franka.

Delavec brez delavskega časopisa je kakor vojak brez puške. Zato naročajte in širite svoje glasilo »Naprej«!

JOSEF JIROUT:

Petdeset let češkoslovaške socialne demokracije.

(Dopis z Češkega.)

II.

Iz neznatnega začetka, ob neugodnih razmerah je zrastle veliko, mogočno drevo ki je pognalo tako silne korenine, da ga tudi najhujša neurja ne morejo otresti, njegove obširne veje pa se razprostirajo nad celo češkoslovaško republiko. Z malega semenka, zasejanega na kamenita tla, močenega s krvjo in znojem, oskrbovanega z navdušenjem in ljubeznijo, stalno rahljanega z odločnostjo in močjo, je zrastle drevo, čigar sadje uživajo danes stotisoči delavcev, v njegovi senci pa odpočivajo in iščejo utehle, zdravila in varstva drugi stotisoči, katerim groze vihre težkih dni. To drevo je češka socialna demokracija.

Saj je skoro odveč govoriti o tem, kar je češkoslovaška socialna demokracija storila v petdesetih letih. Poglejmo le delavski razred v naši republici, njegovo visoko politično izobrazbo, gospodarsko in kulturno višino, pa imamo najboljši dokaz za to, da češkoslovaška socialna demokracija ni zastoj živela svojega veka. Za vse, kar ima danes češki delavec, iz česar uživa, za to vse se mora zahvaliti le in samo socialni demokraciji. To priznavajo odkrito tudi vsi buržoazni listi. Toda najboljši uspeh petdesetletnega strankinega dela nam kažejo številke. Ta stran češkoslovaške socialne demokracije vzbuja spoštovanje tudi pri nasprotnikih, zakaj v tako kratkem času izgraditi tako močno stranko, organizirati tiskarniške, kolportажne in še druge panoge, je v resnici moč, ki je občudovanja vredna.

Gibanje češkoslovaške socialne demokracije ni samo v eno smer, temveč je razdeljeno na več panog, od katerih dela vsaka za sebe napreduje po svoje, toda vse zasledujejo isti cilj, da osvobode delavca gospodarsko, družabno in kulturno. Prvi del programa je dokončan. Češki delavec je politično enakopraven kot morda nikjer na svetu. Drugi del programa, preobrniti sedanji kapitalistični red v socialističnega, pa se mora še uresničiti. K temu cilju streme vse panoge češkoslovaške socialne demokracije.

Politična moč češkoslovaške socialne demokracije se javlja takole: V celi republici je 2679 krajevnih političnih organizacij, ki izkazujejo 191.184 članov in 18.900 organiziranih žena. Poleg teh deluje še 250 mladinskih organizacij z 11.029 člani dečkov in deklet. (Te številke bodo

danes že znatno večje, zakaj stranka raste po komunističnem razvratu od dne do dne, številke so pa zaključene s 1. junijem t. l.). Stranka izdaja 40 političnih časnikov v 190.000 izvodih. Od teh je pet dnevnikov. Mladina ima dva lista, in sicer »Omladino« v Plznu z 4000 izvodih tedensko in »Mladi socialist« v Pragi s 3500 izvodov vsakih 14 dni. Prvega maja je napravila stranka 357 samostojnih shodov, ki se jih je udeležilo 350.000 oseb. Češkoslovaška socialna demokracija ima trden položaj v samoupravnih korporacijah. V občinskih zastopih ima nekaj tisoč mest in 2000 županov. Pri volitvah v Narodno skupščino leta 1920, je dobila 1.590.284 glasov od vseh oddanih 6.198.148. To je bilo seveda pred komunističnim razvratom. Za člane občinskih odborov izdaja stranka list »Socialistična občina«.

Enako mogočna in obetajoča je organizacija telovadnih enot, ki je po komunistični bolezni zopet na poti najboljšega okrevanja. Zveza D. T. J. ima danes več kot 850 enot, ki imajo nad 100.000 članov. Nove enote vedno ustanavljajo, stare pa se vračajo od komunistov. V letu 1921. je napravila zveza D. T. J. celotno 222 predavanj. Okrožja Praga, Brno, Plzen, Most, Příbram, Moravska Ostrava in Bratislava izdajajo svoja lastna glasila.

Moč političnega razmaha je dala svoj pečat tudi strokovnemu, ki je vedno korakalo poleg njega. Zato tudi morejo strokovne organizacije pokazati velike uspehe, opirajoče se na močna pleča organizacije. V letu 1920, je bilo v »Strokovnem udruženju Čechem« zastopanih 53 strokovnih zvez, 4565 krajevnih skupin, ki so zastopale 822.561 članov. V mednarodni strokovni zvezi, ki je zastopnica 22 držav, 23 strokovnih udruženj z 23.662.000 člani je češka strokovna organizacija na častnem, t. j. sedmem mestu. Poleg osrednjega tajništva v Pragi je delovalo l. 1920. še 34 okrožnih in strokovnih tajnikov.

Udruženje izdaja radi vzgoje članov in v svrhu agitacije tudi svoje časopise z naslovi: »Strokovno udruženje Češkoslovensko«, »Sjednoceni«, »Zajmi žen«, »Gewerkschaftsblatt«, za Nemce, »Utlörö« za Madžare, »Priekopnik« za Slovence in »Zwiazkowiast« za Poljake, ki so člani strokovnih organizacij. Poleg tega izdaja še skoro vsaka zveza svoje glasilo, tako kovinarji (naklada čez 100.000), železničarji, lesni delavci, čevljarji, tipografi in drugi.

V zadnjem času je stopalo krepko v češkoslovaški socialni demokraciji na plan združništvo, ki ga stranka na vseh straneh podpira. Združno gibanje je na Češkem rastlo silno naglo, posebno v povojnih letih, in vendar so kljub temu njegovi temelji trdni. Leta 1921, je bilo v »Osrednji zvezi češkoslovenskih združenj« včlanjenih 513 konsumnih društev s 549.696 člani, 231 produktivnih s 15.710 člani, 91 društev delavskih domov z 9838 člani, 222 stavbnih in stanovanjskih društev z 14.359 člani, 257 poljedelskih društev z 11.773 člani, 11 denarnih zavodov z 4722 člani in 2 drugi društvi, celotno tedaj 1327 društev. Konzumna društva zaposlujejo 5747 oseb, imajo 1762 prodajalen, oskrbujejo 1.874.162 oseb, v letu 1921. je znašal izkupiček 1.385.901,655 Kč, čisti dobiček pa 8.600.139 Kč. Produktivne zadruge zaposlujejo 4816 oseb, imajo 188 prodajalen, v letu 1921, so iztržili 190.067.052 Kč, čisti dobiček je znašal 1.661.637 Kč. Društva delavskih hiš so imela lastnine za 7.978.425 Kč, stavbna in stanovanjska pa za 67.379.672 Kč. »Splošna združna banka« v Pragi izkazuje 8.970.853 Kč hranilnih vlog, na tekoči račun ima vloženi 39.416.080 Kč, čistega dobička pa 578.794 Kč. Združna ljudska zavarovalnica »Čehoslovakia« ima 13.572 prijav na dosmrtno zavarovanje 86.000.000 Kč. Akcijski kapital znaša 4.000.000. Davka na promet so vsa društva plačala

8.691.000 Kč, drugih davkov pa 10.625.015 Kč. Društva skrbijo tudi za vzgojo svojih članov potom tiska. Časopis »Zadruhar« tiskajo v 127.200 izvodih, družinski list »Naš Rozvoj« pa v 1.511.550 izvodih. Pri trgovski akademiji v Berovně je ustanovljena dvorazredna združna šola, edina v celi republiki, ki jo združna zveza podpira, kar največ more, moralno in materialno.

Poleg tega je poskrbela češkoslovaška socialna demokracija prav temeljito tudi za kulturno gibanje delavstva. To delo opravlja »Delavska akademija«, osrednja zveza izobraževalnih društev socialističnih, ki ima svoje tajništvo v vsakem večjem delavskem središču. Izdaja svoj list »Delavska prosveta« in prireja vsako leto enomesečne tečaje za strankine nameščence. Tisoč in tisoč predavanj je že priredila. Člani »Delavske akademije« so cele zveze, organizacije in tudi posamezniki.

Socialni demokrati, ki so brez verodostojnosti, se organizirajo v zvezi »Obrod«, ki se je nedavno ustanovila, ima že nekaj tisoč članov in izdaja svoj list »Svobodná beseda«. Poleg tega so češki delavci organizirani v zvezi delavskih turistov (imajo svoj list), kolesarjev, šahistov, pevcev in abstinentov. V vseh teh zvezah delujejo za socialno demokracijo njen razvoj in dobrobit delavstva.

Taka je približna slika češke socialne demokracije. To je mogočna organizacija, ki z vsemi svojimi panogami vpliva ne le na življenje delavstva, temveč na življenje celega naroda in državni ustroj. Pri vsem delu pa ostaja stranka verna svojemu programu pravovernih socialistov in misli mednarodnega pobratenja celotnega delavstva.

Odgovorni urednik: Anton Podbešek.
Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Viljem, Emil in Rudolf Tönnies naznanjajo v svojem kakor tudi v imenu svojih sester Amalije Schmidt-Tönnies, Friderike Kotnik-Tönnies in Marijane pl. Perner-Tönnies in vseh ostalih sorodnikov vest, da je njih ljubljani brat, gospod

Gustav Tönnies

Inžener in stavbenik

v nedeljo, dne 8. oktobra 1922, po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere mirno preminul.

Pogreb prebлага pokojnika se vrši v torek, 10. oktobra 1922, ob 4. uri popoldne iz sanatorija »Leonišče« na Zaloški cesti na pokopališče k sv. Krištofu, kjer se položi v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 9. oktobra 1922.

Mestni pogrebni zavod.

! Novosti!

Za damske plašče
v veliki izbiri.

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

25 CELJE 25

Marija Baumgartner.

Velika zaloga vsakovrstnega
novega pohištva

domačega in tujega izdelka.

Divani, madraci, pernice, odeje.

Kompletna oprema za novoporočence.

25. Samo v Gosposki ulici. 25.
Zmerne cene! Delo solidno!

BLUZE,

spodnja krila, predpasniki, stezniki

najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.